

ПРАВИЛНИК за реда за упражняване правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала

Обн. - ДВ, бр. 51 от 03.06.2003 г.; изм. и доп., бр. 59 от 01.07.2003 г.; в сила от 01.07.2003 г.; изм., Решение № 8260 от 26.09.2005 г. на ВАС на РБ, бр. 79 от 04.10.2005 г.; в сила от 04.10.2005 г.; доп., бр. 54 от 04.07.2006 г.; в сила от 01.07.2006 г.; изм. и доп., бр. 15 от 16.02.2007 г., в сила от 16.02.2007 г.; изм. и доп., бр. 103 от 02.12.2008 г., в сила от 02.12.2008 г.; изм. и доп., бр. 39 от 26.05.2009 г., в сила от 26.05.2009 г.; изм., бр. 93 от 24.11.2009 г., в сила от 24.11.2009 г.; изм. и доп., бр. 22 от 19.03.2010 г., в сила от 19.03.2010 г.; доп., бр. 29 от 16.04.2010 г., в сила от 01.04.2010 г.; изм., бр. 72 от 14.09.2010 г., в сила от 14.09.2010 г.; изм., бр. 68 от 02.09.2011 г., в сила от 02.09.2011 г.; доп., бр. 49 от 04.06.2013 г.; изм., бр. 40 от 02.06.2015 г.; изм. и доп., бр. 70 от 11.09.2015 г., в сила от 11.09.2015 г.

Приет с ПМС № 112 от 23.05.2003 г.

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. С правилника се урежда редът за упражняване правата на държавата върху дялове или акции на търговски дружества.

Чл. 2. Министерският съвет упражнява правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала при условията, по реда и чрез органите, посочени в правилника.

Раздел II

Образуване, преобразуване и прекратяване на търговски дружества с държавно участие в капитала и преобразуване и прекратяване на непреобразувани в търговски дружества държавни предприятия

Чл. 3. (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2007 г., в сила от 16.02.2007 г.) (1) Министерският съвет може да образува еднолични дружества с ограничена отговорност с държавно участие в капитала и еднолични акционерни дружества с държавно участие в капитала по реда на Търговския закон и да взема решения за участие на държавата в капитала на акционерни дружества и на дружества с ограничена отговорност.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2007 г., в сила от 16.02.2007 г.) Оценката на непаричната вноска на държавата в капитала на търговските дружества с повече от 50 на сто държавно участие се извършва по реда на глава VII от Правилника за прилагане на Закона за държавната собственост (ДВ, бр. 78 от 2006 г.).

Чл. 4. (1) Преобразуването или прекратяването на еднолични търговски дружества с държавно участие в капитала се извършва от Министерския съвет или от министрите съобразно отрасловата им компетентност.

(2) Преобразуване или прекратяване на търговски дружества с повече от 50 на сто държавно участие в капитала се извършва само със съгласието на Агенцията за приватизация освен при обявяване в несъстоятелност.

(3) В търговски дружества с 34 на сто и повече държавно участие в капитала не се допуска намаляване на това участие без съгласието на Агенцията за приватизация.

Чл. 5. (1) Преобразуването на държавни предприятия в еднолични търговски дружества чрез разпределяне на имуществото, предоставено им от държавата в дялове или в акции съгласно разпоредбите на Търговския закон, се извършва от Министерския съвет или от министрите съгласно отрасловата им компетентност.

(2) При преобразуването на държавни предприятия в еднолични търговски дружества имуществото, предоставено за стопанисване на тези предприятия, се

предоставя в собственост на тези дружества с акта на преобразуването, освен ако в него е предвидено друго.

Чл. 6. Прекратяването на непреобразувани в търговски дружества държавни предприятия се извършва по решение на Министерския съвет или на министрите съобразно отрасловата им компетентност.

Раздел III

Органи на търговските дружества с държавно участие в капитала

Чл. 7. (1) Органи на едноличните дружества с ограничена отговорност с държавно участие в капитала са:

1. едноличният собственик на капитала;
2. управителят (управителите).

(2) Органи на едноличните акционерни дружества с държавно участие в капитала са:

1. едноличният собственик на капитала;
2. съветът на директорите (при едностепенна система) или надзорният и управителният съвет (при двустепенна система).

(3) Органите на търговските дружества, в които държавата е съдружник или акционер, се формират при условията и по реда на Търговския закон.

Чл. 8. (1) Министерският съвет или министрите упражняват правата на държавата в търговски дружества с държавно участие в капитала съобразно отрасловата им компетентност.

(2) Правата на държавата в еднолични търговски дружества с държавно участие, които участват в смесени дружества с чуждестранно участие в изпълнение на международни договори, се упражняват от Министерския съвет или от оправомощен от него министър.

Чл. 9. Решенията на едноличния собственик на капитала се оформят съгласно изискванията на Търговския закон.

Чл. 10. (1) В търговските дружества, в които държавата е акционер или съдружник, съответният министър съобразно отрасловата му компетентност или писмено упълномощено от него лице представлява държавата в общото събрание на дружеството.

(2) В случаите на ал. 1, когато акционерното дружество е публично, пълномощното на представителя на държавата за участие в общото събрание следва да бъде с нотариална заверка на подписа на упълномощителя и с минимално съдържание съгласно нормативната уредба.

Раздел IV

Компетентност на органите на едноличните търговски дружества с държавно участие в капитала

Чл. 11. Едноличният собственик на капитала в едноличните дружества с ограничена отговорност с държавно участие:

1. изменя и допълва учредителния акт на дружеството;
2. взема решения за приемане на съдружници;
3. преобразува и прекратява дружеството;
4. приема годишния счетоводен отчет и баланса, взема решение за разпределяне на печалбата и нейното изплащане и за изплащане на тантиеми и техния размер;
5. взема решения за намаляване и увеличаване на капитала;
6. избира управителя, определя възнаграждението му и го освобождава от отговорност;
7. назначава контролор и определя възнаграждението му;
8. избира и освобождава дипломирания експерт-счетоводител на дружеството;

9. взема решения за откриване или закриване на клонове и за участие в други търговски или граждански дружества;

10. взема решения за придобиване и разпореждане с недвижими имоти и с вещни права върху тях;

11. взема решения за придобиване или разпореждане с дялове или акции - собственост на дружеството, в други дружества, както и за придобиване или разпореждане с дълготрайни финансови активи на дружеството в чужбина;

12. взема решения за предявяване искове на дружеството срещу управителя или контролора и назначава представител за водене на процеси срещу тях;

13. взема решения за допълнителни парични вноски;

14. дава разрешение за кредитиране на трети лица и за даване на обезпечения в полза на трети лица; за сключване на съдебна или извънсъдебна спогодба, с която се признават задължения или се опрощава дълг;

15. дава разрешение за разпоредителни сделки с дълготрайни активи, за наем на недвижими имоти с балансова стойност, която надхвърля 5 на сто от общата балансова стойност на дълготрайните активи към 31 декември на предходната година; за сключване на договори за кредит, за съвместна дейност, за поемане на менителнични задължения;

16. одобрява избора на застраховател преди сключването на договорите за задължително застраховане на имущество;

17. дава разрешение за учредяване на ипотека и залог на дълготрайни активи на дружеството;

18. назначава ликвидаторите при прекратяване на дружеството;

19. определя размера на обезщетението на собствениците на одържавени имоти, което те получават в случаите по чл. 18 от отменения Закон за преобразуване и приватизация на държавни и общински предприятия (ЗППДОБП) и по Закона за обезщетяване на собственици на одържавени имоти (ЗОСОИ);

20. решава и други въпроси, предоставени в негова компетентност от закона и от учредителния акт.

Чл. 12. (Доп. - ДВ, бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.) Едноличният собственик на капитала в едноличните акционерни дружества с държавно участие:

1. изменя и допълва устава на дружеството;

2. увеличава и намалява капитала на дружеството;

3. преобразува и прекратява дружеството;

4. избира и освобождава членовете на съвета на директорите, съответно на надзорния съвет, и определя възнаграждението им;

5. избира и освобождава дипломирания експерт-счетоводител;

6. одобрява годишния счетоводен отчет след заверка от назначения експерт-счетоводител;

7. решава издаването на облигации;

8. назначава ликвидаторите при прекратяване на дружеството освен в случай на несъстоятелност;

9. освобождава от отговорност членовете на надзорния съвет, на управителния съвет и на съвета на директорите;

10. взема решения за откриване, прехвърляне или закриване на клонове на предприятието или на значителни части от предприятието;

11. определя размера на обезщетението на собствениците на одържавени имоти, което те получават в случаите по чл. 18 от отменения ЗППДОБП и по ЗОСОИ;

12. дава разрешение за разпоредителни сделки с дълготрайни активи; за наем на недвижими имоти с балансова стойност, която надхвърля 5 на сто от общата балансова стойност на дълготрайните активи към 31 декември на предходната година; за придобиване или разпореждане с дялове или акции - собственост на дружеството в

други дружества; за сключване на договори за кредит; за съвместна дейност; за поемане на менителнични задължения; за обезпечаване на вземания - учредяване на ипотека и залог на дълготрайни активи на дружеството; за даване обезпечения в полза на трети лица; за сключване на съдебна или извънсъдебна спогодба, с която се признават задължения или се опрощава дълг;

13. (доп. - ДВ, бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.) в случай че друго не е предвидено в устава, дава разрешение за: съществена промяна на дейността на дружеството; съществени организационни промени; дългосрочно сътрудничество от съществено значение за дружеството или за прекратяване на такова сътрудничество и одобрява избора на застраховател преди сключването на договорите за задължително застраховане на имущество;

14. взема решение за разпределяне на печалбата и нейното изплащане и за изплащане на тантиеми и техния размер;

15. решава и други въпроси, предоставени в негова компетентност от закона и устава.

Чл. 13. В случаите, когато Министерският съвет упражнява правата на държавата като едноличен собственик на капитала на търговските дружества, съответният министър съобразно неговата отраслова компетентност упражнява правомощията по чл. 11, т. 19, съответно по чл. 12, т. 11.

Чл. 13а. (Нов - ДВ, бр. 54 от 2006 г.) Когато търговско дружество с държавно участие в капитала предоставя концесии по реда на Закона за концесиите, правомощията на концедент се упражняват от органа, упражняващ правата на държавата в капитала му, в съответствие с чл. 8, а правомощията на орган по чл. 6, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за концесиите - от орган, определен с устройствения акт на дружеството.

Раздел V

Особени правила при сключване на някои видове договори

Чл. 136. (Нов - ДВ, бр. 49 от 2013 г.; изм., бр. 70 от 2015 г., в сила от 11.09.2015 г.) (1) Търговските дружества с над 50 на сто държавно участие в капитала, включително лечебните заведения, сключват договори за финансови услуги с кредитни или финансови институции по смисъла на Закона за кредитните институции при спазване на Правилата за избор на изпълнител за предоставяне на финансови услуги от кредитни или финансови институции съгласно приложение № 3.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 70 от 2015 г., в сила от 11.09.2015 г.) Правилата по приложение № 3 не се прилагат от търговски дружества с държавно участие в капитала, които са кредитни или финансови институции по смисъла на Закона за кредитните институции или чийто основен предмет на дейност е управление на финансови инструменти по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове и други инициативи на Европейския съюз.

(3) Когато финансовата услуга е обект на обществена поръчка, възложителите на обществените поръчки по смисъла на Закона за обществени поръчки прилагат и правилата по приложение № 3 в частта „Правила за концентрация, отчетност и контрол.

Чл. 14. (Доп. - ДВ, бр. 59 от 2003 г.; изм., бр. 79 от 2005 г.; изм., бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.) Сключването на договори за продажба, замяна и наем на дълготрайни активи, за задължително застраховане на имуществото на еднолични търговски дружества с държавно участие в капитала, с изключение на тези по чл. 7, т. 5 и 6 от Закона за обществените поръчки, се извършва след провеждане на търг или на конкурс по реда на правилника.

(2) Началната цена при търга и конкурса за продажба, замяна и наем на дълготрайните активи се определя от лицензиран оценител, назначен от търговеца.

(3) Търгът или конкурсът се открива след изпълнение на особените изисквания на правилника, на устава, на дружествения договор или на учредителния акт.

(4) (Нова - ДВ, бр. 59 от 2003 г., отм. с Решение № 8260 на ВАС на РБ, бр. 79 от 2005 г.).

Чл. 15. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 15 от 2007 г., в сила от 16.02.2007 г.) (1) Търгът се открива с решение на търговеца, което съдържа:

1. описание на обекта;

2. (доп. - ДВ, бр. 15 от 2007 г., в сила от 16.02.2007 г.) начална цена и стъпка на наддаване, която не може да бъде по-малка от 1 на сто и повече от 10 на сто от началната цена;

3. (доп. - ДВ, бр. 15 от 2007 г., в сила от 16.02.2007 г.) вида на търга - с тайно или с явно наддаване, а при търг с тайно наддаване-и вида на заседанието-открито или закрито;

4. начин на плащане;

5. дата, място и час на провеждане на търга;

6. (доп. - ДВ, бр. 15 от 2007 г., в сила от 16.02.2007 г.) ред за получаване или закупуване на тръжната документация, размер и начин на плащане на нейната цена и мястото за нейното получаване, както и размер на депозита, ако такъв е предвиден, като неговият максимален размер не може да надвишава 50 на сто от началната цена;

7. условия за оглед на обекта;

8. (изм. - ДВ, бр. 15 от 2007 г., в сила от 16.02.2007 г.) краен срок за приемане на заявленията за участие;

9. специални изисквания към участниците, когато това се налага от вида на обекта, и други тръжни условия;

10. ден, място и час на повторното провеждане на търга;

11. (изм. - ДВ, бр. 15 от 2007 г., в сила от 16.02.2007 г.) решение за утвърждаване на тръжна документация.

(2) Условията на търга по ал. 1, т. 1 - 10 се разгласяват чрез обявление поне в един ежедневник най-малко 14 дни преди датата на търга.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 15 от 2007 г., в сила от 16.02.2007 г.)

(4) (Отм. - ДВ, бр. 15 от 2007 г., в сила от 16.02.2007 г.)

Чл. 15а. (Нов - ДВ, бр. 15 от 2007 г., в сила от 16.02.2007 г.) (1) Комисията по провеждане на търга се определя от търговеца и се състои от 3 до 7 членове, като в нейния състав задължително се включва и юрист. В заповедта за назначаване на комисията се определят и двама резервни членове, както и възнаграждението на членовете на комисията.

(2) Работата на тръжната комисия и всички обстоятелства по търга се отразяват в протокол, който се подписва от всичките ѝ членове.

Чл. 15б. (Нов - ДВ, бр. 15 от 2007 г., в сила от 16.02.2007 г.) (1) Регистрирането на участниците в търга се извършва от тръжната комисия в обявения ден и час за откриване на търга. В случай на отказ от участие в търга след регистрацията внесенят депозит не се връща на участника.

(2) След регистрацията комисията преглежда заявленията по реда на тяхното постъпване и се запознава с редовността на подадените документи. В случай че установи непълнота на представените документи или неспазване на изискванията, посочени в тръжната документация, комисията отстранява от участие нередовния кандидат.

Чл. 15в. (Нов - ДВ, бр. 15 от 2007 г., в сила от 16.02.2007 г.) Търгът може да се проведе и когато е подадено само едно заявление за участие. В случай че на търга се яви само един кандидат от подалите заявления за участие, търгът се отлага с два часа, и ако след този срок не се яви друг, кандидатът се обявява за спечелил по предложената от него цена, която не може да бъде по-ниска от началната тръжна

цена. Когато на търга не се яви кандидат, той се обявява за непроведен и се провежда повторно в едномесечен срок съгласно чл. 15, ал. 1, т. 10. Когато на търга, провеждан повторно, се яви само един кандидат, той се обявява за спечелил по предложената от него цена, която не може да бъде по-ниска от началната тръжна цена.

Чл. 15г. (Нов - ДВ, бр. 15 от 2007 г., в сила от 16.02.2007 г.) При възникване на обстоятелства, които правят невъзможно откриването на търга или неговото приключване, комисията съставя протокол, въз основа на който търговецът определя провеждането на нов търг

Чл. 15д. (Нов - ДВ, бр. 15 от 2007 г., в сила от 16.02.2007 г.) (1) Търг с явно наддаване се провежда чрез предварително подаване на писмено заявление от участника или от упълномощено от него лице в срока по чл. 15, ал. 1, т. 8, което се вписва в специален регистър, където се отбелязват входящ номер, дата и час на постъпване.

(2) При търг с явно наддаване председателят обявява предмета на търга, началната цена, от която започва наддаването, и стъпката на наддаване.

(3) Наддаването се извършва чрез гласно обявяване от участниците на последователни суми над началната цена, разграничени от председателя на комисията със звуков сигнал. Всяко увеличение трябва да бъде равно на наддавателната стъпка.

(4) Участниците обявяват високо и ясно предлаганите от тях суми. Обявената от участника сума го обвързва към комисията и другите участници в търга без право на позоваване на грешка.

(5) Преди третото обявяване на последната оферта се прави предупреждение, че е последна, и ако няма други предложения, наддаването приключва със звуков сигнал от председателя, който обявява спечелилия търга, предложената окончателна цена и закрива търга.

(6) В случай че участниците в търга потвърдят началната тръжна цена, но никой от тях не обяви следващата по размер цена, по-висока от началната с една стъпка, търгът се закрива и внесените от тях депозити за участие в търга не се възстановяват. Не се връща и депозитът на участник, който е определен за спечелил търга, но откаже да заплати предложената от него цена.

(7) За спечелил търга се определя участникът, предложил най-високата цена. Той е длъжен да заплати предложената цена в сроковете и съгласно условията на търга. При неизпълнение за спечелил търга се определя участникът, предложил следващата по размер цена.

Чл. 15е. (Нов - ДВ, бр. 15 от 2007 г., в сила от 16.02.2007 г.) (1) Търг с тайно наддаване се провежда чрез предварително подаване на писмено заявление от всеки участник в запечатан непрозрачен плик в срока по чл. 15, ал. 1, т. 8. Върху плика се отбелязват името на участника или името на упълномощеното лице и цялостното наименование на обекта на търга. Освен документите за участие в търга в плика трябва да се съдържа и ценовото предложение, поставено в малък запечатан и непрозрачен плик.

(2) В деня на провеждането на търга комисията разпечатва подадените пликове, проверява дали са спазени условията за участие в търга и обявява редовността на подадените документи.

(3) Ценовите предложения се подписват от всеки член на комисията по търга. Редовно подадените заявления се класират според размера на предложената цена.

(4) При предложена еднаква най-висока цена от повече участници търгът продължава между тях с явно наддаване, като наддаването започва от предложената цена и със стъпка на наддаване, определена съгласно чл. 15, ал. 1, т. 2.

(5) Търгът се смята за спечелен от участника, предложил най-високата цена, което се обявява на всички участници, и търгът се закрива.

Чл. 16. (1) Решението на търговеца за провеждането на конкурс съдържа:

1. описание на обекта на конкурса;
2. начална цена;
3. общи и специални условия на конкурса и изисквания към участниците;
4. в случай че е предвидена такса за получаване на документацията за конкурса, решението съдържа размера ѝ, мястото и сроковете за получаване или закупуване на конкурсната документация и за подаване на предложенията на участниците в конкурса, както и евентуален размер на депозит за участие;
5. времето и начина за оглед на обекта;
6. изчерпателен списък на документите, които следва да бъдат представени от кандидатите;
7. други условия на продавача в съответствие с целите на конкурса;
8. състава на конкурсната комисия и решение за утвърждаване на конкурсната документация.

(2) Решението по ал. 1, т. 1 - 7 се публикува поне в един ежедневник най-малко 14 дни преди датата на конкурса.

(3) Участниците в конкурса представят в запечатан плик предложенията си, които трябва да съдържат представяне на кандидата, конкретни предложения по условията на конкурса, цена, начин и условия на плащане.

(4) Конкурсната комисия класира по ред участниците съобразно степента на удовлетворяване на конкурсните условия и предлага на търговеца да определи участника, спечелил конкурса. По преценка търговецът може да изиска от участниците да представят допълнения и/или изменения на предложенията им съобразно целите на конкурса, както и да проведе преговори с кандидатите, класирани до трето място. Класацията и изборът в този случай се извършват въз основа на допълнените и/или изменените предложения.

(5) За спечелил конкурса се обявява кандидатът, чието предложение най-пълно удовлетворява конкурсните условия. Кандидатите се уведомяват за класирането и за резултатите от конкурса и депозитите на участниците се връщат, като се задържа депозитът на спечелилия конкурса, който се прихваща от цената. С уведомлението до спечелилия конкурса участник се посочва и срок за сключване на договора. В случай че в срока не бъде сключен договорът по вина на спечелилия конкурса участник, депозитът на този участник се задържа, а за спечелил конкурса се определя следващият класиран кандидат, удовлетворил конкурсните условия.

Чл. 17. (Изм. изцяло - ДВ, бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.; доп., бр. 39 от 2009 г., в сила от 26.05.2009 г.; изм. и доп., бр. 22 от 2010 г., в сила от 19.03.2010 г.) (1) (Предишен текст на чл. 17 - ДВ, бр. 22 от 2010 г., в сила от 19.03.2010 г.) С разрешение на едноличния собственик на капитала сключването на договори за продажба, замяна и наем на дълготрайни активи, независимо от балансовата им стойност, може да се извърши чрез пряко договаряне, като началната цена се определя от лицензиран оценител, в следните случаи:

1. при съсобственост;
2. с дъщерни дружества;
3. с концесионер, когато активът е необходим с оглед предмета на концесията;
4. с бюджетни предприятия по смисъла на Закона за счетоводството;
5. за нуждите на дипломатически и консулски представителства на чужди държави и представителства на междуправителствени организации в Република България;
6. след прието решение на Министерския съвет;
7. когато сделката е между търговски дружества с над 50 на сто държавно участие, предоставящи на потребителите публични услуги, подлежащи на регулиране от държавен орган;
8. (нова - ДВ, бр. 39 от 2009 г., в сила от 26.05.2009 г.) когато сделката се извършва от търговски дружества, включени в списъка съгласно приложение № 1.

(2) (Нова - ДВ, бр. 22 от 2010 г., в сила от 19.03.2010 г.) С разрешение на едноличния собственик на капитала сключването на договори за наем на дълготрайни активи - спортни обекти и съоръжения, независимо от балансовата им стойност може да се извърши чрез пряко договаряне с юридически лица с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност, чиято основна дейност съответства на предназначението на актива, като началната цена се определя от лицензиран оценител.

(3) (Нова - ДВ, бр. 22 от 2010 г., в сила от 19.03.2010 г.) Договорите по ал. 2 са за срок до една година.

Чл. 18. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.) (1) Сключването на договори с работници и служители на търговските дружества за предоставяне под наем на жилища, ателиета и кабинети за индивидуална творческа дейност, гаражи и паркоместа за лични моторни превозни средства - дълготрайни активи на еднолични търговски дружества с държавно участие, се извършва въз основа на заповед за настаняване, издадена от управителите, изпълнителните директори или председателите на управителните съвети на съответните дружества въз основа на критериите, установени в колективния трудов договор.

(2) Когато в дружеството няма сключен колективен трудов договор, настаняването в обектите по ал. 1 и прекратяването на наемните отношения за тях се извършват по реда на ал. 1 при условията на Закона за държавната собственост и правилника за прилагането му.

(3) (Изм. изцяло - ДВ, бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.) Продажбата на жилища, ателиета, кабинети и гаражи на работници и служители в търговските дружества, както и на бивши работници и служители, които имат най-малко 10-годишен стаж и са променили работодателя си при условията на чл. 123, ал. 1 от Кодекса на труда или чиито трудови правоотношения са прекратени поради придобиване право на пенсия, се извършват с разрешение на едноличния собственик на капитала при условията и по реда на Закона за задълженията и договорите, като цените на обектите се определят по реда на чл. 14, ал. 2.

(4) Разрешението на едноличния собственик на капитала по ал. 3 има срок на действие 6 месеца от издаването му.

Раздел Va

Особени правила за приемане на съдружници и за увеличаване на капитала на търговските дружества с повече от 50 на сто държавно участие, както и за определяне на съучредители за образуване на търговски дружества с държавно участие

(Нов - ДВ, бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.)

Чл. 18а. (Нов - ДВ, бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.) (1) Приемането на съдружници и увеличаването на капитала на търговските дружества с повече от 50 на сто държавно участие чрез издаване на нови акции се извършва по решение на едноличния собственик на капитала или на общото събрание след провеждане на конкурс по реда на този раздел.

(2) Определянето на съучредители за образуване на търговски дружества с държавно участие, в които държавата не е едноличен собственик на капитала, се извършва след провеждане на конкурс по реда на този раздел.

(3) Определянето на съучредители за образуване на дъщерни дружества на едноличните търговски дружества с държавно участие се извършва след провеждане на конкурс по реда на този раздел.

(4) Разпоредбите на ал. 1-3 не се прилагат в случаите, когато с решение на Министерския съвет е предвидено друго.

(5) Разпоредбите на този раздел не се прилагат в случаите, когато в международни договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са договорени други правила.

Чл. 18б. (Нов - ДВ, бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.) (1) Конкурсът по чл. 18а, ал. 1 и 3 се открива с решение на органа на управление въз основа на решение на едноличния собственик на капитала или на общото събрание за провеждане на конкурс.

(2) Началната цена на новите дялове и акции в конкурса по чл. 18а, ал. 1 се определя от лицензиран оценител и е не по-ниска от номиналната им стойност.

(3) Конкурсът по чл. 18а, ал. 2 се открива с решение на Министерския съвет или на упълномощен от него министър съобразно отрасловата му компетентност.

Чл. 18в. (Нов - ДВ, бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.) (1) Решението за откриване на конкурс по чл. 18б, ал. 1-3 съдържа:

1. описание на обекта на конкурс;
2. началната цена на новите дялове и акции при конкурс по чл. 18а, ал. 1, съответно минималната стойност на участието при конкурс по чл. 18а, ал. 2 и 3;
3. общите и специалните условия на конкурса и изискванията към участниците;
4. критериите за оценка на предложенията;
5. размера на таксата за получаване на документацията за конкурс, ако такава е предвидена, мястото и сроковете за получаване или закупуване на конкурсната документация и за подаване на предложенията на участниците в конкурса, както и размер на депозит за участие, ако такъв се изисква;
6. изчерпателен списък на документите, които трябва да бъдат представени от кандидатите;
7. други условия в съответствие с целите на конкурса, включително изисквания за парична, непарична вноска или комбинация от двата способа;
8. решение за утвърждаване на конкурсната документация;
9. проект на устав в случаите на конкурс по чл. 18а, ал. 2 и 3.

(2) Решението по ал. 1, т. 1-7 се публикува поне в един национален всекидневник най-малко 45 дни преди датата на конкурса.

(3) Участниците в конкурса представят в запечатан плик предложенията си, които трябва да съдържат представяне на кандидата, конкретни предложения по условията на конкурса, цена, начин и условия на плащане.

Чл. 18г. (Нов - ДВ, бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.; изм., бр. 93 от 2009 г., в сила от 24.11.2009 г.; изм., бр. 40 от 2015 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 24.11.2009 г.; изм., бр. 40 от 2015 г.) Комисията по провеждане на конкурса се назначава от органа на управление или се определя с решението по чл. 18б, ал. 3 и се състои от 7 до 9 членове, като в нейния състав се включват представители на администрацията на Министерския съвет, Министерството на икономиката, Министерството на финансите, на министерството съобразно отрасловата компетентност и на търговеца. В състава на комисията задължително се включват: юрист, икономист и експерт с необходимата професионална квалификация и практически опит в съответствие с обекта на конкурса.

(2) Заседанието на комисията е редовно, ако на него присъстват повече от половината от всички членове на комисията.

(3) Работата на конкурсната комисия и всички обстоятелства по конкурса се отразяват в протокол, който се подписва от всичките ѝ членове.

Чл. 18д. (Нов - ДВ, бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.) (1) Конкурсната комисия предлага да бъде одобрен класираният на първо място кандидат съобразно степента на удовлетворяване на конкурсните условия и предава конкурсната

документация на управителния орган на дружеството, съответно на органа по чл. 18б, ал. 3.

(2) След приключване на конкурса по чл. 18а, ал. 1 и 3 управителният орган на дружеството представя документите по неговото провеждане и дава предложение за класиране на участниците на едноличния собственик на капитала или на общото събрание за вземане на решение съгласно Търговския закон.

(3) След приключването на конкурса по чл. 18а, ал. 2 органът по чл. 18б, ал. 3 определя участника, спечелил конкурса.

(4) За спечелил конкурса се обявява кандидатът, чието предложение най-пълно удовлетворява конкурсните условия. Кандидатите се уведомяват за класирането и за резултатите от конкурса, депозитите им се връщат, като се задържа депозитът на участника, спечелил конкурса, и се прихваща от цената.

Раздел VI

Състав на органите на едноличните търговски дружества с държавно участие в капитала

Чл. 19. (1) Управители и контролори на едноличните търговски дружества с ограничена отговорност могат да бъдат само физически лица.

(2) Членове на изпълнителни или контролни органи на еднолични акционерни дружества с държавно участие в капитала могат да бъдат физически лица. Ако уставът на дружеството допуска, член на орган на дружеството може да бъде и юридическо лице.

(3) Броят на членовете на съвета на директорите или на надзорния съвет на едноличните акционерни дружества с държавно участие в капитала не може да надвишава петима души. По-голяма численост може да се определи със съгласие на Министерския съвет.

(4) При избор на членове на съвети на директорите или на надзорни съвети в акционерните дружества с държавно участие в капитала съответният министър или упълномощеното от него лице, представляващо държавата в общото събрание, предлага такъв брой членове, който съответства на не по-малко от пропорционалното участие на държавата в капитала на търговското дружество.

(5) Представителите на държавата в органите за управление и контрол в търговските дружества с държавно участие в капитала могат да участват в не повече от един орган за управление или контрол на такива дружества.

Чл. 20. (1) Не могат да бъдат управители на еднолични дружества с ограничена отговорност с държавно участие в капитала физически лица, които:

1. от свое или от чуждо име извършват търговски сделки;
2. са съдружници в събирателни, командитни дружества и в дружества с ограничена отговорност;
3. заемат длъжност в ръководни органи на други дружества;
4. са лишени с присъда или с административно наказание от правото да заемат материалноотчетническа длъжност до изтичането на срока на наказанието;
5. са управители, контролори и членове на изпълнителни или контролни органи на друго еднолично търговско дружество с държавно участие в капитала;
6. са народни представители, министри, заместник-министри, областни управители, заместник областни управители, кметове, заместник-кметове, кметски наместници, председатели на държавни агенции, членове на държавни комисии, изпълнителни директори на изпълнителни агенции, ръководители на държавни институции, създадени със закон или с акт на Министерския съвет, които имат функции във връзка с осъществяването на изпълнителната власт, изпълнителни директори и членове на надзорния и на изпълнителния съвет на Агенцията за приватизация и на Агенцията за следприватизационен контрол;

7. са държавни служители;
8. работят по трудов договор.

(2) Забраните по ал. 1, т. 1, 2 и 3 се прилагат, когато се извършва дейност, сходна с дейността на дружеството.

Чл. 21. Не могат да бъдат контролори в еднолично дружество с ограничена отговорност с държавно участие в капитала:

1. управителите, техните заместници и наетите лица в дружеството;
2. съпрузите, роднините по права или по съребрена линия до трета степен на лицата по т. 1;
3. лишените с присъда или с административно наказание от правото да заемат материалноотчетническа длъжност;
4. управителите или членовете на изпълнителни или контролни органи на друго търговско дружество с държавно участие;
5. народните представители, министрите, заместник-министрите, областните управители, заместник областните управители, кметовете, заместник-кметовете, кметските наместници, секретарите на общини, председатели на държавни агенции, членове на държавни комисии, изпълнителни директори на изпълнителни агенции, ръководители на държавни институции, създадени със закон или с акт на Министерския съвет, които имат функции във връзка с осъществяването на изпълнителната власт, изпълнителните директори и членовете на надзорния и на изпълнителния съвет на Агенцията за приватизация и на Агенцията за следприватизационен контрол.

Чл. 22. (1) Не могат да бъдат членове на съветите на директорите, на надзорните и на управителните съвети на едноличните акционерни дружества с държавно участие в капитала физически лица, които:

1. от свое или от чуждо име извършват търговски сделки;
2. са съдружници в събирателни, в командитни дружества и в дружества с ограничена отговорност;
3. са лишени с присъда или с административно наказание от правото да заемат материалноотчетническа длъжност;
4. са били членове на управителен или контролен орган на дружеството, прекратено поради несъстоятелност през последните две години, предхождащи датата на решението за обявяване на несъстоятелността, ако са останали неудовлетворени кредитори;
5. са съпрузи или роднини до трета степен по права или по съребрена линия, включително по сватовство, на друг член на орган на управление на дружеството;
6. са управители или членове на изпълнителни или контролни органи на друго търговско дружество с държавно участие в капитала;
7. са народни представители, министри, областни управители, заместник областни управители, кметове, заместник-кметове, кметски наместници, секретари на общини, председатели на държавни агенции, членове на държавни комисии, изпълнителни директори на изпълнителни агенции, ръководители на държавни институции, създадени със закон или с акт на Министерския съвет, които имат функции във връзка с осъществяването на изпълнителната власт, изпълнителните директори и членовете на надзорния и на изпълнителния съвет на Агенцията за приватизация и на Агенцията за следприватизационен контрол;
8. не отговарят на други изисквания, предвидени в устава на дружеството.

(2) Забраните по ал. 1, т. 1 и 2 се прилагат, когато се извършва дейност, сходна с дейността на дружеството.

(3) Не могат да бъдат изпълнителни членове на съветите на директорите лица, които работят по трудов договор или по служебно правоотношение.

(4) (Отм. с Решение № 8260 на ВАС на РБ - ДВ, бр. 79 от 2005 г.).

Раздел VII

Задължения на органите на управление и контрол на едноличните търговски дружества с държавно участие в капитала

Чл. 23. Органите на управление и контрол на едноличните търговски дружества с държавно участие в капитала в 15-дневен срок след изтичането на всяко тримесечие и след приключване на финансовата година представят на органа, упражняващ правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала, писмен отчет за работата си - за резултатите от изпълнението на бизнес програмата на дружеството, за финансовото и икономическото състояние на дружеството, за съществуващите проблеми и мерки за тяхното решаване.

Раздел VIII

Възлагане на управлението и контрола на едноличните търговски дружества с държавно участие в капитала

Чл. 24. (1) Управлението на едноличните търговски дружества с държавно участие в капитала се възлага с договори за управление, сключени между всеки член на управителния орган на дружеството и органа, който упражнява правата на едноличния собственик на капитала.

(2) Контролът за изпълнението на учредителния акт и за опазване имуществото на еднолично дружество с ограничена отговорност, както и контролът върху дейността на управителния съвет в еднолично акционерно дружество се възлага с договори за контрол, сключени между всеки контрольор или член на надзорния съвет и органа, който упражнява правата на едноличния собственик на капитала.

(3) Преди сключването на договорите за управление и контрол с лица, които работят в държавната администрация, извън администрацията на органа, упражняващ правата на едноличния собственик на капитала в съответното предприятие, се изисква съгласието на работодателя по основния трудов договор или на органа по назначаването по служебното правоотношение.

Чл. 25. Управлението на едноличните търговски дружества с държавно участие може да бъде възлагано и след провеждане на конкурс при условия и по ред, определени от органа, който упражнява правата на едноличния собственик на капитала.

Чл. 26. Договорите за управление и за контрол в едноличните търговски дружества с държавно участие се сключват за срок до 3 години.

Чл. 27. (1) В договора за управление или за контрол се определят:

1. правата и задълженията на страните;
2. размерът на възнаграждението и начинът на плащането му;
3. отговорността на страните при неизпълнение на договора;
4. основанията за прекратяване на договора.

(2) В договора за управление с членовете на съвета на директорите, съответно на надзорния и на управителния съвет, се посочват видът и размерът на гаранцията, която те дават за своето управление.

(3) Дадената гаранция се връща след прекратяването на договора за управление и след решението на органа, който упражнява правата на едноличния собственик на капитала на дружеството за освобождаване от отговорност. Когато гаранцията е била внесена в пари, на връщане подлежат и лихвите върху внесената сума.

Чл. 28. (1) В договора за управление с членовете на съвета на директорите или в договора за контрол с членовете на надзорния съвет органът, който упражнява правата на едноличния собственик на капитала в търговските дружества с държавно участие, ги задължава да изготвят бизнес програма на дружеството, определена за

целия срок на договора за управление и поотделно за всяка година в съответствие със стратегията за развитие на дружеството.

(2) Бизнес програмата съдържа конкретни икономически показатели, чието изпълнение органите на управление, съответно надзорният съвет, следва да осигурят, като: рентабилност, производителност, обем на продажбите, печалба или намаляване на загуба, нови пазари, използване на съоръженията, поддържане на определен брой работни места, финансови задължения, инвестиции и др.

(3) В двумесечен срок от подписване на договора органите на управление и контрол представят на едноличния собственик на капитала или на упълномощения от него заместник-министър бизнес програмата по ал. 2 за одобряване.

Чл. 29. (1) Договорите с управителите, контролорите, членовете на съветите на директорите и членовете на надзорните съвети се прекратяват преди изтичането на срока:

1. по взаимно съгласие на страните;
2. по искане на лицето с предизвестие не по-малко от 3 месеца;
3. по искане на органа, който упражнява правата на едноличния собственик на капитала с предизвестие от 1 месец;
4. при преобразуване или прекратяване на едноличното търговско дружество с държавно участие и при промяна на собственика на капитала на дружеството;
5. в случай на смърт;
6. при поставяне под запрещение на физическото лице, съответно в случай на обявяване в несъстоятелност или прекратяване на юридическото лице;
7. при възникване на някое от обстоятелствата, обуславящо забрана или ограничение за лицето за изпълнение на съответните функции съгласно чл. 20 - 22 ;
8. поради фактическа невъзможност на лицето да изпълнява задълженията си, продължила повече от 60 дни.

(2) Договорите с управителите, с членовете на съветите на директорите и с членовете на надзорните съвети могат да бъдат прекратени преди изтичането на срока от органа, който упражнява правата на едноличния собственик на капитала, без предизвестие:

1. при неизпълнение на икономическите показатели, определени съгласно чл. 28, ал. 2 ;
2. при нарушаване на закона, извършено при или по повод изпълнението на задълженията по договора или при нарушаване на правилника;
3. при извършване на действия или бездействие на лицето, довели до влошаване на финансовите резултати на дружеството или от които са произтекли щети за него.

(3) Договорите с контролорите могат да бъдат прекратени преди изтичането на срока без предизвестие от органа, който упражнява правата на едноличния собственик на капитала, при условията на ал. 2, т. 2 или 3.

Чл. 30. (1) При прекратяване на еднолично търговско дружество с държавно участие чрез ликвидация органът, взел решение за прекратяването, назначава ликвидатори и сключва договор с тях.

(2) Не могат да бъдат назначавани за ликвидатори лица, които:

1. от свое или от чуждо име извършват търговски сделки;
2. са съдружници в събирателни, командитни дружества и в дружества с ограничена отговорност;
3. са лишени с присъда или с административно наказание от правото да заемат материалноотчетническа длъжност;
4. са народни представители, министри, заместник-министри, областни управители, заместник областни управители, кметове, заместник-кметове, кметски наместници, секретари на общини, председатели на държавни агенции, членове на държавни комисии, изпълнителни директори на изпълнителни агенции, ръководители

на държавни институции, създадени със закон или с акт на Министерския съвет, които имат функции във връзка с осъществяването на изпълнителната власт, изпълнителни директори и членове на надзорния и изпълнителния съвет на Агенцията за приватизация и на Агенцията за следприватизационен контрол;

5. (доп. - ДВ, бр. 59 от 2003 г.) са държавни служители или работят по трудов договор в държавната администрация.

(3) Забраните по ал. 2, т. 1 и 2 се прилагат, когато се извършва дейност, сходна с дейността на дружеството.

(4) В договора с ликвидаторите се определят:

1. правата и задълженията на страните;
2. размерът на възнаграждението и начинът на плащането му;
3. отговорността на страните при неизпълнение на договора;
4. срокът за приключване на работата.

Чл. 31. (1) Лицата, работещи по договори за управление и контрол в търговските дружества с държавно участие, се осигуряват задължително за всички осигурени социални рискове и подлежат на задължително здравно осигуряване.

(2) Осигурителният доход, осигурителните вноски и тяхното разпределение между осигурителя и осигурения се определят в размери и по ред, установени от закона.

(3) Времето, през което лицата са работили по договори за управление и контрол в едноличните търговски дружества с държавно участие в капитала и са осигурявани за всички осигурителни случаи, се зачита за осигурителен стаж.

Чл. 32. (1) Лицата, чиито договори за управление и контрол са прекратени с изтичането на срока на договора или на основание чл. 29, имат право на парично обезщетение за безработица при условията, по реда и в размерите на действащото в страната законодателство.

(2) Лицата по ал. 1, придобили право на парично обезщетение преди изтичането на 3 години от предходно упражняване на правото на обезщетение за безработица, получават минималния размер на паричното обезщетение за безработица, определено за съответната година със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за срок 4 месеца.

Раздел IX

Определяне възнаграждението на членовете на изпълнителните и контролните органи в едноличните търговски дружества с държавно участие в капитала

Чл. 33. (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2003 г.; бр. 79 от 2005 г.; бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.; изм., бр. 39 от 2009 г., в сила от 26.05.2009 г.; доп., бр. 29 от 2010 г., в сила от 01.04.2010 г.; изм., бр. 72 от 2010 г., в сила от 14.09.2010 г.) (1) Възнагражденията на членовете на изпълнителните и контролните органи на едноличните търговски дружества с държавно участие в капитала се определят в зависимост от стойността на дълготрайните материални активи, числеността на персонала, рентабилността, финансовия резултат, изменението на добавената стойност на един зает, обслужването на задълженията, както и от поети специфични задължения и отговорности в сключените договори.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.; изм., бр. 39 от 2009 г., в сила от 26.05.2009 г.) Месечните възнаграждения на членовете на изпълнителните и контролните органи на едноличните търговски дружества с държавно участие, се определят чрез бална оценка, образувана въз основа на резултатите за отчетното тримесечие по показателите и критериите от таблицата съгласно приложение № 2 и определената стойност на една бална единица.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.) Членовете на съветите на директорите, на надзорните и управителните съвети на едноличните акционерни

дружества с държавно участие, получават възнаграждение, определено при стойност на една бална единица в размер 50 на сто от минималната месечна работна заплата, установена за страната за съответния месец.

(4) Изпълнителните членове и членовете на управителните съвети, овластени да представляват дружеството, освен възнаграждението по ал. 3 получават и възнаграждение, определено при стойност на една бална единица, равна на минималната месечна работна заплата, установена за страната за съответния месец.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2003 г.) Управителите на едноличните търговски дружества с ограничена отговорност получават възнаграждение, определено при стойност на една бална единица, равна на минималната месечна работна заплата, установена за страната за съответния месец, а контролорите на тези дружества - при стойност на една бална единица в размер 40 на сто от минималната месечна работна заплата за страната, установена за съответния месец.

(6) (Отм. с Решение № 8260 на ВАС на РБ - ДВ, бр. 79 от 2005 г.).

(7) След приключването на всяко тримесечие в зависимост от постигнатите през него стойности на показателите и критериите в приложението по ал. 2 се изчислява балната оценка и се преизчисляват месечните възнаграждения за отчетното тримесечие. Преизчислените възнаграждения се начисляват и изплащат с възнаграждението за последния месец на отчетното тримесечие. През първите два месеца на тримесечието членовете на изпълнителните и контролните органи получават авансово месечно възнаграждение въз основа на балната оценка за предходното тримесечие.

(8) Изчисляването на балната оценка и размера на възнагражденията на членовете на изпълнителните и контролните органи се извършва в дружеството на основата на нормативно установената отчетност. Средствата за изплащане на възнагражденията са за сметка на разходите на дружеството. Информация за определените възнаграждения се представя тримесечно на органа, упражняващ правата на едноличен собственик на капитала.

(9) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.; изм., бр. 72 от 2010 г., в сила от 14.09.2010 г.) Членовете на изпълнителните и контролните органи на едноличните търговски дружества с държавно участие в капитала получават тантиеми извън размерите на възнагражденията, определени по реда на ал. 7, при нарастване на счетоводната печалба през отчетната спрямо предходната година и при условие че дружеството няма непокрита загуба от предходни години и просрочени задължения. Тантиемите са за сметка на печалбата след данъчното ѝ облагане и заделянето на нормативно определените части от нея за резерв на дружеството и дивидент на държавата в размер, определен от органа, упражняващ правата на едноличен собственик на капитала, но не повече от едно средно месечно възнаграждение, получено през годината от членовете на изпълнителните и контролните органи.

(10) (Нова - ДВ, бр. 29 от 2010 г., в сила от 01.04.2010 г.; изм., бр. 72 от 2010 г., в сила от 14.09.2010 г.) Размерът на възнаграждението на членовете на съветите на директорите, надзорните и управителните съвети на едноличните акционерни дружества с държавно участие, определен по реда на ал. 3, след преизчисляването по ал. 7 не може да надхвърля петкратния размер на минималната месечна работна заплата, установена за страната за съответния месец.

(11) (Нова - ДВ, бр. 29 от 2010 г., в сила от 01.04.2010 г.; изм., бр. 72 от 2010 г., в сила от 14.09.2010 г.) Размерът на възнаграждението на изпълнителните членове и членовете на управителните съвети, овластени да представляват дружеството, определен по реда на ал. 3 и 4, след преизчисляването по ал. 7 не може да надхвърля дванадесеткратния размер на минималната месечна работна заплата, установена за страната за съответния месец.

(12) (Нова - ДВ, бр. 29 от 2010 г., в сила от 01.04.2010 г.; изм., бр. 72 от 2010 г., в сила от 14.09.2010 г.) Размерът на възнаграждението на управителите на едноличните търговски дружества с ограничена отговорност по ал. 5 след преизчисляването по ал. 7 не може да надхвърля дванадесеткратния размер на минималната работна заплата, установена за страната за съответния месец, а на контрольорите на тези дружества - четирикратния размер на минималната работна заплата, установена за страната за съответния месец.

Раздел X

Регистър на едноличните търговски дружества с държавно участие в капитала и на търговските дружества с държавно участие в капитала

Чл. 34. (1) Регистърът на търговските дружества с държавно участие в капитала се води в Националния статистически институт като неразделна част на регистър БУЛСТАТ.

(2) В регистъра се вписват:

1. еднолични търговски дружества с държавно участие в капитала;
2. непреобразуваните държавни предприятия;
3. търговските дружества, в които държавата е акционер или съдружник.

Чл. 35. В министерствата съобразно отрасловата компетентност на съответния министър се водят регистри на търговските дружества с държавно участие със следните графи:

1. номер и партида на вписването в търговския регистър, номер и дата на фирменото дело, номер и дата на решението, с което е постановено вписването;
2. вид на дружеството, наименование, седалище и адрес на управление;
3. срок на съществуване и предмет на дейност;
4. капитал, разпределение на капитала;
5. име и ЕГН на членовете на органите на управление и на лицата, които представляват дружеството;
6. размер на държавното участие;
7. клонове;
8. преобразуване, сливане, вливане, разделяне и отделяне; прехвърляне на предприятия;
9. прекратяване на дружествата;
10. способ за приватизация, дата на подписване на приватизационната сделка, купувач (купувачите) на дялове, акции.

Чл. 36. Агенцията за приватизация и Агенцията за следприватизационен контрол предоставят достъп за служебно ползване на информацията от публичния регистър за приватизационните сделки в съответствие с чл. 29 от Закона за приватизация и следприватизационен контрол за попълване на регистрите по чл. 34 и 35 .

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. (Изм. - ДВ, бр. 59 от 2003 г.) По смисъла на правилника "представители на държавата в органите на управление и контрол в търговските дружества с държавно участие в капитала" са държавните служители и лицата, работещи по трудово правоотношение в държавната администрация, които са избрани или определени в органите за управление и контрол на търговските дружества.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (1) Министрите разглеждат преписките, съдържащи заявленията по чл. 18 от отменения ЗППДОБП, комплектувани от заявителите и общините с изискващите се документи.

(2) В случаите на искания по чл. 18, ал. 1 от отменения ЗППДОБП за акционерно или дялово участие, подадени от собственици на недвижими имоти, чиято собственост не е възстановена реално, всяка преписка трябва да съдържа:

1. заверен препис от акта за държавна собственост, съставен за имота, удостоверение и декларация от собствениците, че не са били обезщетени съгласно изискванията на чл. 18, ал. 4 от отменения ЗППДОБП;

2. нотариално заверен препис от документа за собственост и удостоверение за наследници, когато искането се подава от наследници на бивш собственик;

3. пълномощно, когато искането е подадено от пълномощник на бившия собственик или на неговите наследници.

(3) В случаите на искания по чл. 18, ал. 2 от отменения ЗППДОБП от собственици на невъзстановена земя, представляваща част от активите на търговски дружества с държавно участие в капитала, ако земята е била включена в ТКЗС, ДЗС или в други образувани въз основа на тях организации, всяка преписка трябва да съдържа:

1. влязло в сила решение по установителен иск или удостоверение от службите, които отговарят за териториалното и селищното устройство или кадастър за размера на имота, който попада в дружеството;

2. заверен препис от акта за държавна собственост в случаите, когато земята е била включена в строителните граници на населеното място, извлечение от кадастралния план, данни, че конкретната земя е застроена с държавно предприятие, удостоверение, че собственикът на земя не е обезщетен парично или с равностойни земи от държавния или общинския поземлен фонд или с поименни компенсационни бонове по чл. 10б от Закона за собствеността и ползването на земеделските земи по решение на съответната поземлена комисия, както и декларация от собствениците и удостоверение, че собственикът не е бил обезщетен съгласно изискванията на чл. 18, ал. 4 от отменения ЗППДОБП;

3. предоставени от собствениците нотариално заверен препис от документа за собственост и удостоверение за наследници, когато искането се подава от наследници на бившия собственик;

4. пълномощно, когато искането е подадено от пълномощник на бившия собственик или на неговите наследници.

(4) Когато подадените в срока по чл. 18 ЗППДОБП и § 2 от преходните и заключителните разпоредби на ЗОСОИ преписки и изпратени от общинските администрации по местонахождението на имота и от Министерския съвет до компетентните органи не са комплектувани с документите и с данните по ал. 2 и 3, те не се разглеждат до комплектуването им. Некомплектуваните преписки в 14-дневен срок от получаване на съобщение за това от компетентния орган не се разглеждат.

§ 3. (1) След комплектуване на исканията с документите по § 2 министрите в 3-месечен срок изпращат на общинските съвети по местонахождението на имотите оценката на имуществото и съответстващите му дялове или акции по баланса на дружеството към 31 декември на предходната година или по приетата приватизационна оценка при касова приватизация, когато тя съдържа оценка на земята за съответното населено място по метода "Чиста стойност на активите".

(2) Общинските съвети съобщават оценките на правоимащите лица с писмо с обратна разписка или по друг подходящ начин, удостоверяващ датата на връчването.

(3) След влизането в сила на оценката и прехвърляне на акциите или дяловете на правоимащите лица в едномесечен срок се провеждат общи събрания на търговските дружества, на които се приемат дружествени договори на дружествата с ограничена отговорност или се изменят уставите на акционерните дружества и се избират органите на управление.

§ 4. Редът за определяне на възнагражденията на изпълнителните и контролните органи на едноличните търговски дружества с държавно участие в капитала не се

прилага за лечебните заведения, създадени по реда на глава тринадесета, раздел I от Закона за лечебните заведения. Тези възнаграждения се определят с подзаконовите нормативни актове по прилагането на Закона за лечебните заведения, като задължително се спазва предвиденото в чл. 33, ал. 6 от правилника ограничение на размера на възнаграждението на представителите на държавата в органите на управление и контрол на търговските дружества с държавно участие.

§ 4а. (Нов - ДВ, бр. 70 от 2015 г., в сила от 11.09.2015 г.) Разпоредбите на раздел IX не се прилагат за еднолични търговски дружества с държавно участие в капитала, чийто основен предмет на дейност е управление на финансови инструменти по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове и други инициативи на Европейския съюз.

§ 5. Министрите упълномощават представителите на държавата в общите събрания и в надзорните органи на търговските дружества с държавно участие в капитала да предложат за решение на общото събрание и да включват в правилата за определяне възнагражденията на изпълнителните и контролните органи показателите, критериите и стойностите по чл. 33 .

§ 6. Отменя се чл. 1, ал. 2, т. 4 от Наредбата за търговете, приета с Постановление № 105 на Министерския съвет от 1992 г. (обн., ДВ, бр. 50 от 1992 г.; изм. и доп., бр. 9 и 30 от 1993 г., бр. 24 от 1997 г., бр. 50 и 125 от 1998 г. и бр. 39 от 2001 г.).

§ 7. Правилникът се приема на основание § 13, ал. 3 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за приватизация и следприватизационен контрол.

**Приложение № 1 към чл. 17, ал. 1, т. 8
(Ново - ДВ, бр. 39 от 2009 г., в сила от 26.05.2009 г.; изм.
изцяло, бр. 68 от 2011 г., в сила от 02.09.2011 г.)**

1. "Агенция дипломатически имоти в страната" - ЕООД;
2. "Национален дворец на културата - Конгресен център София" - ЕАД - за сключването на договори за наем.

**Приложение № 2 към чл. 33, ал. 2
(Изм. - ДВ, бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.;
предишно приложение към чл. 33, ал 2, бр. 39 от 2009 г., в
сила от 26.05.2009 г.; изм., бр. 40 от 2015 г.)**

**Показатели и критерии за определяне на балната оценка в
еднолични
търговски дружества с държавно участие в капитала**

№ по ред	Показатели	Критерии	Бални единици
1	2	3	4
1.	Стойност на дълготрайните материални активи	1.1. до 150 хил. лв.	2,0
		1.2. над 150 хил. лв. до 500 хил. лв.	2,5
		1.3. над 500 хил. лв.	3,0

		до 1500 хил. лв.	
	1.4.	над 1500 хил. лв. до 5000 хил. лв.	3,5
	1.5.	над 5000 хил. лв.	4,0
2. Средносписъчен брой на персонала	2.1.	до 50 души	2,0
	2.2.	от 51 до 100 души	2,5
	2.3.	от 101 до 500 души	3,0
	2.4.	от 501 до 1500 души	3,5
	2.5.	над 1500 души	4,0
3. Изменение на рентабилността на продажбите	3.1.	намаляване рентабилността	на -
	3.2.	запазване рентабилността	на 1,0
	3.3.	увеличаване рентабилността	на 2,0
4. Изменение на финансовия резултат	4.1.	запазване и увеличаване на загубата или намаляване на печалбата	-
	4.2.	запазване на печалбата	1,0
	4.3.	намаляване на загубата	1,5
	4.4.	увеличаване на печалбата	2,0
5. Изменение на добавената стойност на един зает	5.1.	намаляване	-
	5.2.	запазване или увеличаване	2,0
6. Задължения на дружеството	6.1.	неспазени срокове по текущите задължения и/или необслужвани редовно просрочени задължения по сключени договори за погасяването им	-
	6.2.	спазени срокове по текущи задължения и редовно обслужвани просрочени задължения по договорите за погасяването им	2,0

Забележки:

1. Показателят "Стойност на дълготрайните материални активи" се установява по балансова стойност на дълготрайните материални активи в края на отчетното тримесечие, раздел А, общо за група I, колона 1 от баланса на дружеството.

2. Показателят "Средносписъчен брой на персонала" включва средносписъчния брой на персонала за отчетното тримесечие, без лицата в отпуск по майчинство. В средносписъчния брой на персонала се включва и числеността на работещите в чужбина.

3. Рентабилността на продажбите се определя в процент като съотношение между счетоводната печалба и нетните приходи от продажби по отчета за приходите и разходите на дружеството. Данните за счетоводната печалба и нетните приходи от продажби за отчетното тримесечие се установяват като разлика между стойностите им за периода от началото на годината и периода, предхождащ отчетното тримесечие. Когато дружеството е отчетло за отчетното тримесечие счетоводна загуба, то е без рентабилност.

4. Показателят "Изменение на финансовия резултат" се установява по отчета за приходите и разходите като разлика между счетоводната печалба (загуба) за отчетното и за предходното тримесечие. Размерът на счетоводната печалба (загуба) за отчетното и за предходното тримесечие се определя като разлика между стойностите ѝ за периода от началото на годината и периода, предхождащ съответното тримесечие. Когато за отчетното тримесечие е реализирана счетоводна печалба, при отчетена счетоводна загуба за предходното тримесечие се ползва критерият "Увеличаване на печалбата". В случай че за отчетното тримесечие е формирана счетоводна загуба при реализирана счетоводна печалба за предходното тримесечие, се ползва критерият "Увеличаване на загубата или намаляване на печалбата". При изчисляване на счетоводната печалба се приспадат приходите на дружествата, получени от продажба на дълготрайни материални и нематериални активи.

5. Показателят "Изменение на добавената стойност на един зает" за отчетния спрямо базисния период се определя по Методиката на Националния статистически институт за изчисляване коефициента на изменението на добавената стойност на един зает.

6. Спазването или неспазването на сроковете по показателя "Задължения на дружеството" се установява въз основа на задълженията за отчетното тримесечие по: главници и лихви за ползвани банкови кредити; задължения към държавния или общинския бюджет (данък върху печалбата, данък за общините, данък върху доходите от трудови правоотношения или договори за управление и контрол и задължения по Закона за уреждане на необслужваните кредити, договорени до 31 декември 1990 г., по сключени по съответния ред договори); вноските за задължителното обществено и здравно осигуряване и задължения към доставчици, а ако имат просрочени такива задължения за предишни периоди, както и дивиденди за държавното участие след 1 юли 1997 г. - редовно ли ги обслужват според сключените договори за тяхното погасяване. Под "задължения към доставчици" се разбират задължения по договори за доставки и услуги, свързани с производствено-стопанската дейност на търговското дружество, като в случаите, когато те се погасяват съгласно договорените за текущи и предишни периоди срокове, се счита, че не са налице просрочени задължения.

7. Търговски дружества със сезонен характер на производство и реализация могат да използват като база за установяване на показатели № 3, 4 и 5 съответното тримесечие на предходната година.

8. (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2015 г.) При специфични условия за стопанска дейност, като фиксирани от държавни или общински органи цени на продукцията или услугите или на употребяваните суровини, материали и енергоносители, предоставяне на субсидии от държавния и/или общинските бюджети, целесъобразност от икономичното изразходване на природните ресурси или при възложени задачи за инвестиции или обновяване на производството, органът, упражняващ правата на едноличния собственик на капитала, може да определи други подходящи показатели и критерии вместо показатели № 4 и 5, като спазва същия размер за бални единици на критериите.

9. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2008 г., в сила от 02.12.2008 г.) При неспазване на сроковете за внасяне на осигурителните вноски за задължителното обществено и здравно осигуряване определената бална оценка и възнаграждението по чл. 33, ал. 7 се намаляват с 25 на сто.

Приложение № 3 към чл. 136 (Ново - ДВ, бр. 49 от 2013 г.)

Правила за избор на изпълнител за предоставяне на финансови услуги от кредитни или финансови институции

1. Общи разпоредби

1.1. Целта на правилата е:

1. унифициране на методологията за избор на изпълнител на финансови услуги;
2. повишаване на прозрачността и ефективността при управлението на средствата на държавните дружества;

3. диверсификация на паричните ресурси и ограничаване на риска от концентрация на експозиции;

4. подобряване на механизмите за отчетност на държавните дружества.

1.2. За целите на правилата дружествата по чл. 136 се наричат възложители.

1.3. Правилата се прилагат при избор на изпълнител за следните видове финансови услуги:

1. свободни парични средства - депозити; разполагаеми средства, които е възможно да бъдат пласирани по депозитни или други банкови сметки;

2. платежни и свързани услуги, в т.ч. управление на разплащателни и други сметки, инкасо и др.;

3. финансиране - оборотни, инвестиционни и други кредити, гаранции и др.;

4. сделки с финансови инструменти по чл. 3, т. 2 от Закона за пазарите на финансови инструменти, включително валутни сделки, операции за хеджиране на риска и др.

1.4. Правилата могат да се прилагат и за други услуги - предоставянето на инвестиционно-посреднически услуги при емитиране на ценни книжа, доверително управление, финансови консултации и анализи, извършване на пазарни проучвания, инвестиционни услуги в контекста на структуриране на облигационни емисии, предоставяне на застрахователни услуги, данъчни консултации и др.

2. Критерии и подходи за формиране и присвояване на оценка

2.1. Критерият за оценка на офертите е икономически най-изгодната оферта.

2.2. Икономически най-изгодната оферта се определя въз основа на комплексна оценка на офертата съгласно два вида показатели - неколичествени и количествени, с фиксирани относителни тегла, както следва:

2.2.1. Неколичествени показатели с обща относителна тежест в крайната оценка в размер 40 на сто:

а) надеждност на платформа за интернет банкиране, срок за обслужване на плащанията, развитие на клонова мрежа;

б) други - по мотивирано решение на възложителя, в зависимост от спецификата на финансовата услуга.

2.2.2. Количествени показатели с обща относителна тежест в крайната оценка в размер 60 на сто:

а) за групата финансови услуги „Свободни парични средства - депозити“ - предложени лихвени условия (лихвен процент, такси, комисиони и др.), срочност, обем, валута, условия при предсрочно прекратяване и др.;

б) за групата финансови услуги „Платежни и свързани услуги“ - такси и комисиони при осъществяването на различните разплащания (местни и международни, инкасо услуги и др.), лихвени условия и др.;

в) за групата финансови услуги „Финансиране“ - лихвени условия, срочност, такси и комисиони, вид и размер на обезпечение, предвидени санкции и др.;

г) за групата финансови услуги „Сделки с финансови инструменти“ - лихвени условия, такси, комисиони и др.;

д) други - по мотивирано решение на възложителя, в зависимост от спецификата на финансовата услуга.

2.3. При избор на кредитна или финансова институция за предоставяне на финансовите услуги, посочени в т. 1.3, се прилагат показателите и относителната им тежест, посочени в т. 2.2.

2.4. Възможно е да се прилага и избор на кредитна или финансова институция едновременно за услугите по т. 1 и 2 или т. 2 и 3 от т. 1.3.

2.5. Конкретните показатели за избор на кредитна или финансова институция се определят от възложителите, като същите могат да се разглеждат за видовете финансови услуги в пакет и поотделно в зависимост от техните потребности.

2.6. При количествените показатели за основен показател следва да се счита цената на предоставената услуга (лихвени условия, такси и комисиони) с оглед постигането на конкретен финансов ефект.

2.7. При формиране оценката на неколичествените показатели относителната тежест може да бъде разпределена поравно между показателите. Възможно е при отчитане спецификата на финансовата услуга да бъде избран и друг подход за разпределяне на относителната тежест въз основа на мотивирано решение.

2.8. При формиране оценката на количествените показатели е препоръчително възложителят да изготви анализ, обхващащ времеви период, не по-кратък от една предходна година, като е възможно периодът да бъде определен с оглед на периода, за който се очаква да бъдат използвани конкретните услуги на потенциалната институция. На базата на този анализ следва да бъдат уточнени приходите и разходите на възложителя, свързани с финансовите услуги. Тяхната сума формира общия обем или размер на потенциалното взаимоотношение с институцията, който служи за калкулиране теглото на отделните видове услуги в рамките на цялостния обем на взаимоотношенията с институцията.

2.9. При определянето на общия обем на взаимоотношения с обслужваща институция - кандидат, е препоръчително възложителят да отчете и очакванията си за бъдещото ползване на финансови услуги.

2.10. Целта на анализа по т. 2.8 е да подпомогне възложителя да определи значимостта от гореописаните количествени показатели в контекста на неговите специфични дейности, съответно да определи относителни тежести за различните фактори, които оказват влияние върху финансовите му приходи и разходи.

3. Правила за концентрация

3.1. Възложители с балансова стойност на паричните средства над 3 000 000 лв. спазват правилата за концентрация, определени в т. 3.2 - 3.5.

3.2. Нетната експозиция на възложител по т. 3.1 към една кредитна или финансова институция не може да надвишава 25 на сто от общия размер на паричните средства на възложителя. Нетната експозиция се изчислява в края на всеки месец на базата на салдата към последната дата на съответния месец.

3.3. В случай на нарушаване на ограничението по т. 3.2 в резултат на текущи оперативни процеси (разходване на средства от сметки, получаване на плащания, изменение на валутен курс и др.) възложителят следва в срок до един месец да извърши необходимите действия за изпълнение на условието по т. 3.2.

3.4. Нетна експозиция към кредитна или финансова институция е разликата между левовата равностойност на паричните средства на възложителя по сметки в дадена кредитна или финансова институция, независимо от техния вид, и левовата равностойност на размера на непогасената част от предоставените му заеми и откритите банкови гаранции, по които е наредител, от същата институция.

3.5. В размера на паричните средства на възложителя не се включват паричните средства по сметки, върху които има наложен запов.

4. Избор на изпълнител на финансова услуга

4.1. При избор на изпълнител на финансови услуги се спазват принципите публичност, прозрачност, свободна и лоялна конкуренция, недопускане на дискриминация, равнопоставеност и пропорционалност.

4.2. Изборът на кредитна или финансова институция се извършва на базата на представени оферти от най-малко пет институции.

4.3. За целите на т. 4.2 възложителите публикуват покана за оферти на интернет страницата на органа, упражняващ правата на собственост на държавата в

дружествата по чл. 136, както и в поне една специализирана интернет медия и/или в поне един ежедневник.

4.4. В поканата се посочват видът и характеристиките на финансовите услуги, за които се провежда изборът, показателите, относителната им тежест, методиката за определяне на комплексната оценка на офертите, крайният срок и мястото за представяне на офертите и др.

4.5. Срокът за получаване на оферти е 10 работни дни от публикуването на поканата.

4.6. В случаите, когато са представени оферти от по-малко от 5 институции, възложителите публикуват повторна покана за оферти при условията и по реда на т. 4.3 и 4.4. В този случай срокът за получаване на оферти е 5 работни дни, като възложителите избират изпълнител на базата на представените оферти, независимо от техния брой.

4.7. Изборът на изпълнител се съобразява с изискванията за нетните експозиции на възложителя към кредитни и финансови институции.

5. Отчетност

5.1. Възложителите представят в електронен вид пред органа, упражняващ правата на собственост на държавата в съответното дружество, информация относно прилагането на правилата на тримесечна база (с включени данни за всеки месец) в срок до 25-о число на месеца, следващ съответния тримесечен отчетен период.

5.2. Органите по т. 5.1 представят в Министерството на финансите обобщена информация по дружества относно прилагането на правилата и за наличието на концентрация по т. 3 на тримесечна база. Информацията се представя в електронен вид във форма и по образец, утвърдени от министъра на финансите и поддържани на интернет страницата на министерството, в срок до 30-о число на месеца, следващ отчетния период. Информацията се публикува и на интернет страницата на съответния орган по т. 5.1.

5.3. Отчетна информация, подадена във формат, различен от утвърдения от министъра на финансите по т. 5.2, се счита за непредставена.

6. Контрол

6.1. Органите, упражняващи правата на собственост на държавата в дружествата по чл. 136, осъществяват контрол по изпълнението на тези правила.

6.2. Органите по т. 6.1 имат право да намалят определеното в договорите за възлагане на управлението/контрола възнаграждение с до 50 на сто за срок до три месеца, в случай че органите за управление/контрол действат в нарушение на тези правила.

6.3. Органите по т. 6.1 включват в договорите за управление/контрол на дружествата по чл. 136 задължението за представяне на информацията по т. 5.1 и отговорността за нарушение на тези правила.

Преходни и заключителни разпоредби към ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 66 на МС от 08.04.2010 г. за допълнение на Правилника за реда за упражняване правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала (ДВ, бр. 29 от 16.04.2010 г.)

§ 2. Органите, които упражняват правата на едноличния собственик на капитала в търговските дружества с държавно участие, в едномесечен срок да приведат договорите за управление и контрол на лицата по чл. 33 в съответствие с допълненията по чл. 33, ал. 10, 11 и 12.

Преходни и заключителни разпоредби към ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 187 на МС от 07.09.2010 г. за изменение на Правилника

за реда за упражняване правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала (ДВ, бр. 72 от 14.09.2010 г., в сила от 14.09.2010 г.)

§ 2. Органите, които упражняват правата на едноличния собственик на капитала в търговските дружества с държавно участие, в едномесечен срок от влизането в сила на постановлението да приведат договорите за управление и контрол на лицата по чл.33 в съответствие с измененията.

Преходни и заключителни разпоредби към ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 127 на МС от 27.05.2013 г. за допълнение на Правилника за реда за упражняване правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала, приет с Постановление № 112 на Министерския съвет от 2003 г. (ДВ, бр. 49 от 04.06.2013 г.)

§ 2. Разпоредбите на чл. 13б се прилагат съответно и от държавните предприятия по смисъла на чл. 62 от Търговския закон, както и от дружествата, които лицата по чл. 13б, ал. 1 контролират.

§ 3. В шестмесечен срок от влизането в сила на постановлението:

1. органите за управление и контрол на търговските дружества и държавните предприятия да приведат дейността си в съответствие с правилата по приложение № 3;

2. органите, които упражняват правата на държавата в капитала на търговските дружества с държавно участие и в държавните предприятия, да приведат договорите за управление и контрол с членовете на управителните и контролните органи на търговските дружества и държавните предприятия в съответствие с правилата по приложение № 3.

Разпоредби към ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 128 на МС от 26.05.2015 г. за изменение и допълнение на нормативни актове на Министерския съвет (ДВ, бр. 40 от 02.06.2015 г.)

§ 32. В Правилника за реда за упражняване правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала, приет с Постановление № 112 на Министерския съвет от 2003 г. (обн., ДВ, бр. 51 от 2003 г.; изм. и доп., бр. 59 от 2003 г.; Решение № 8260 на Върховния административен съд от 2005 г. - бр. 79 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 54 от 2006 г., бр. 15 от 2007 г., бр. 103 от 2008 г., бр. 39 и 93 от 2009 г., бр. 22, 29 и 72 от 2010 г., бр. 68 от 2011 г. и бр. 49 от 2013 г.), се правят следните изменения:

1. В чл. 18г, ал. 1 думите „Министерството на икономиката, енергетиката и туризма“ се заменят с „Министерството на икономиката“.

2. В приложение № 2 към чл. 33, ал. 2 в т. 8 от забележките думата „републиканския“ се заменя с „държавния“.